

Euskal Herriko jende izenak biltzen dituen izendegia argitaratu dute

Bidegainek bakoitzaren azalpena eta jatorria ematen dituen liburua egin du

Iñaki Etxeleku / Baiona

Xarles Bidegain irakasleak Elkarlanean argitaletxearentzat egin duen izendegia aurkeztu zuen atzo Baionan: *Izendegia*. Euskal Herrian erabiltzen diren izen gehientsuak aurkitzen dira bertan, 3.000 baino gehiago. Izenen erranahia eta jatorria ematen ditu beren aldaki guztiekin. Elkarlanean elkarteko Gexan Alfarorekin batera erran zuen zein izan ziren haien motibazioak eta xedeak.

GAUR EGUN erabiltzen diren izenen eta aspaldikoen bilketak da *Izendegia*. Euskal Herrian gehienik hedatuak diren jende izenez azalpenak ematen ditu liburua.

Lan horren beharra senditu zuen Elkarlanean argitaletxeak: «Duela bi urte galdegin genion Xarlesi horrelako liburu bat egin zezan, izendegirik ez baitzen», erran zuen Gexan Alfarok. Xarles Bidegainek zera esan zuen: «Bulgarizazio bat nahi ukan dut egin eta guti kreatu dut, jadanik eginak izan diren lanetan izenak bildu eta hautatu ditudalakoan». «Alfonso Irigoien zenaren lana, Eugene Goihenetxeren tesia eta Jean-Baptiste Orpustanen artikulua bat erabili ditut eta anitz zor diet», gehitu zuen. «Liburu hori egin dut ere Euskaltzaindiak atera zuen Satrustegiren *Euskal izendegia* agortua delakoan eta bertan denaren emendatzeko» erran zuen idazleak. «Nahi ukan diet berriz zentzu bat eman hemengo izen herrikoiei. Ustez eta euskaldunago egiten zutela, izen batzuk modan sartu dira eta ohiko

BOB EDME

Xarles Bidegain, *Izendegia* liburuarekin, atzoko aurkezpenean.

batzuk kasik desagertarazi dituzte. Adibidez, Txomin izenak anitz hedatua zen Dominixi jatorri bereko izena ordezkatu du», aitortu zuen.

Izenen inguruko informazioa

«Euskal izenak hartu ditut, euskaratik heldu ez direnak ere; hala nola, Aritz edo Oihan baina ere Abraham euskal izena bihurtu dena»,

segitu zuen autoreak. Aspaldiko izenak, gaurkoak eta «tradizioan» direnak aurkitzen dira liburuan. Izenak aipatzean, «jatorrizko formarekin batera, egin diren aldakiguztiak» eman ditu Bidegainek. «Aldakiak etortzen ahal dira afekzioa markatzen duten atzizkietarik edo euskalkiek egin egokitzeetarik. Badira ere Sabino Arana Goriak euskaldundu zituen izenak», zehaztu zuen. Horrega-

tik, izena nondik heldu den, zein hizkuntzatarik, zein herrialdetik, idatzia da *Izendegia*-n.

Izenaren erranahia ere emana da, baduelarik, baina adibidez jende izena toki batena bada, «hor toponimian sartzen da», beraz ez du ematen. Eman dezagun Ainhoa izenarentzat, Lapurdiko herri bat dela ezartzen du baina erranahia ez.

«Izena non eta noiz dokumentatua izan den ere agertarazi dut», adierazi zuen Bidegainek. «Dokumentuak gehienbat Erdi Arokoak dira eta anitz atzematen dira Nafarroan, Nafarroa Beherean eta Zuberoan».

«Gaur Euskal Herrian diren izen guztiak ez dira liburuan aurkitzen, jendeak egunero berriak sortzen baititu», erran zuten Elkarlaneako kideak eta liburuaren egileak. «Aritz edo Oihan izenak erabiliak direnez, edozeinek sor dezake Lizar edo Pago izena», gehitu zuten. «Ez dut erraten liburu honetan diren izenak eman behar direla, baina erreferentzia gisa erabiltzen ahal da», bukatu zuen idazleak. «Gurasoek, sortu berrien izenen hautatzeko eta euskal izena dutenak haren erranahiaren eta jatorriaren ezagutzeko balio handiko liburu da izendegia hau. Gainera, bere zerrendetan euskal izenak ez dituen administrazioarentzat erreferentzia bat izanen da», agerian eman zuen Gexan Alfarok.

Adierazpen guztiak hiru hizkuntzatan ditu liburu honek (Euskara, Frantsesa, Gaztelania). 2.000 aletan atarra da eta ehun liberetan (2.500 pezeta) salgai da komertzioetan.

50 urte eta gero lehen izokina harrapatu dute Urumea ibaian

■ Hernaniko Jose Luis Arza arrantzaleak arrantzatu zuen asteazkenean

Erredakzioa / Donostia

URUMEA ibaian 50 urte eta gero izokin bat arrantzatu dute. Hernaniko Jose Luis Arza arrantzaleak asteazken arratsaldean arrantzatu zuen 62 zentimetro eta 2,5 kiloko izokina. Hernanin bertan (Gipuzkoa) egin zuen harrapaketa Arzak.

Gipuzkoako Foru Aldundiko Nekazaritza eta Ingurugiro Sailak denboraldian (maiatzaren 29tik uztailaren 31 arte) Urumea ibaian gehienez bi izokin harrapatzeko baimena eman zuen. Bihar amaituko da aukera hori; gaur eta bihar artean beste izokin bat baino ezin izango dute arrantzatu. Harrapaketa Lastaolako industriadetik Karabeleko zubia bitarteko ibai zatian egin daiteke.

Urumearen egoerak hobera egin du

Urumea ibaiko uren kalitateak hobera egin du, Gipuzkoako Foru Aldundiak atzo banatutako oharrean esaten denez. 1970. urtetik hona Foru Aldundiko Nekazaritza eta Ingurugiro Sailak egindako lanek eta industriaren desagerpenak ahalbidetu dute egoera hori.

Hobekuntak hori ikusita, Gipuzkoako Foru Aldundiko Nekazaritza eta Ingurugiro Sailak, Iñaki Txuekaren zuzendaritzapean, izokin txikiz birpopulatu zuen Urumea ibaia. Horren ondorio dira oraingo harrapaketak.